Suomen Arkkitehtiliiton näkemys MRLn muutoksesta

Eduskunnan ympäristövaliokunta 17.2.2017

Heini Korpelainen

Muutoksessa luodaan joukko hyviä, uusia mahdollisuuksia ja välineitä, joita kunta voi käyttää nykyisten lisäksi

- asemakaavan vaiheittaisuus (50 §)
- yleiskaavan laajeneva käyttömahdollisuus rakennusluvan perusteena (44 §)
- alueellinen päätös rakennusluvan erityisistä edellytyksistä suunnittelutarvealueilla (137a §)

Ongelma 1

Kansalaisyhteiskunnan heikentyminen ja demokratian kaventuminen

Kaavapäätösprosessin on oltava avoin

- **Asemakaavan hyväksymisen siirtäminen valtuustolta johtosäännöllä kunnanhallitukselle tai lautakunnalle myös vaikutukseltaan merkittävien kaavojen osalta (52 §) ei ole kannatettavaa**
- Maankäytön suunnittelu koskettaa kaikkia kuntalaisia. Yhteisissä asioissa päätöksenteon tulee olla avointa eikä päätöksentekijöiden joukko saa muodostua suppeaksi.
- Kaavapäätösten hyväksyminen muiden kuin valtuuston jäsenten toimesta kaventaa edustuksellista demokratiaa.

ELY-keskusten tehtäviä ei tule rajata

- ELY-keskusten ohjaavan roolin rajaamisella pyritään siirtämään **vastuuta lain toteutumisen valvonnasta kunnille ja asukkaille** (18 § , 66 § ja 77 §).
- **Viranomaisneuvottelut ovat luoneet hyviä yhtenäisiä käytäntöjä ja tasapuolisia menettelyjä** eri puolille maata. ELY-keskuksen ohjaustehtävien poistuessa (18 §) yhteisten pelisääntöjen ja tulkintojen kehittämiselle ei löydy enää vastaavaa toimielintä.
- Kuntalaiset ja kuntalaisten yhteisöt eivät ole **lain toteutumisen valvonnan** osalta **riippumattomia asiantuntijaelimiä**.
- **ELY-keskusten valitusten menestyminen oikeusasteissa** kertoo, että ne ovat toimineet lainmukaisuuden ja kaavojen laadun tarpeellisena varmistajana. Tämä tukee **valitusoikeuden säilyttämistä.**

Ongelma 2

Rakennetun ympäristön suunnittelukeinojen heikentäminen

Vähittäiskaupan suuryksiköt

- **Hyvin saavutettavat palvelut** edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja kuntien elinvoimaa.
- Päivittäistavarakaupan sijoittuminen kauas keskustasta johtaa **yhdyskuntarakenteen hajaantumiseen** ja ennakoimattomiin yhteiskunnallisiin kuluihin, joista kaupungit eivät pääse itse neuvottelemaan.
- 4000 k-m^2 -> **3000 k-m^2 riittävä** koko Suomen mittakaavassa
- Kun vähittäiskaupan suuryksikkö (yli 4000 k-m2) keskusta-alueen ulkopuolella, kaupan palveluiden **saavutettavuus eri liikennemuodoin** keskeistä

Kaupan koon ja laadun ohjaaminen asemakaavamääräyksillä

- **MRL 71e § tulee säilyttää välineenä erityyppisen kaupan sijainnin ja liikenteen yhteensovittamiseen**
- 71 e § mukaisia **erityisiä asemakaavamääräyksiä** käytetään kun halutaan turvata suunnittelulla **yhdyskuntarakenteen taloudellisuutta sekä palvelujen saatavuuden tasapuolisuutta eri väestöryhmien ja liikennemuotojen kannalta**
- 71 e § käytetty menestyksellä vuosikymmeniä. Se säädettiin selkeyttämään määräysten käyttöä ja vähentämään byrokratiaa, koska määräysten käytön laillisuutta toistuvasti kyseenalaistettiin eikä oikeuden linjapäätöksiä tunnettu. **Pykälän poistaminen palauttaa sekavan tilanteen ja lisää byrokratiaa.**